

Haridus- ja Teadusministeeriumi kooskõlastus
16.12.2024

Õppenõukogu arvamus avaldatud
Õppenõukogu koosolekul 25.08.2025 nr 1-6/25/16

Kinnitatud direktori käskkirjaga /kuupäev digiallkirjas/

Tallinna Tõnismäe Riigigümnaasium

VABADUSE KOOL

VALIKUAASTA ÕPPEKAVA

pilootprojekt

2024

ÜLDOSA

1. Sissejuhatus

- (1) Vabaduse Kool on üldhariduskool, mis tegutseb Eesti Haridus- ja Teadusministeeriumi hallatava riigikooli Tallinna Tõnismäe Riigigümnaasiumi osana ning kool on loodud 2022. aastal Eestisse saabunud Ukraina sõjapõgenikele haridustee jätkamiseks.
- (2) Kooli eesmärgiks on toetada eesti keelest erineva emakeelega noorte lõimumist Eesti ühiskonda, aidata kaasa eesti keelt võõrkeelena õppivate õpilaste riigikeele oskuse omandamisele ja tagada nende mitmekeelsus, et luua noortele laiemad võimalused ja suurem vabadus valikuteks edasises elus.
- (3) Alates 2025. aastast viib kool õpet läbi ka teistest rahvustest noortele, kelle emakeel ei ole eesti keel.

2. Valikuaasta õppekava eesmärk ja sihtrühm

- (1) Valikuaasta õpe on Eestis esmakordne üldhariduse õppekava, mis on suunatud põhikooli lõpetanud noortele, kellel on vaja tuge edasise haridustee jätkamisel. Õpe põhineb kaasaval, õppijakesksel ja arengut toetaval lähenemisel.
- (2) Õppekava sihtrühmaks on põhikooli lõpetanud noored, kes ei ole pärast põhikooli lõpetamist leidnud sobivat haridustee jätkamise võimalust, samuti sisserännanud noored, puuduliku eesti keele oskusega või tõhustatud tuge vajavad noored.
- (3) Valikuaasta õppe eesmärk on aidata õpilasel teadvustada oma huve, võimeid ja arenguvajadusi ning kujundada elukestvaks õppeks vajalikke oskusi ja hoiakuid.
- (4) Sisserändetaustaga noorte puhul toetab valikuaasta õpe Eesti haridus- ja kultuuriruumiga kohanemist, annab tuge keeleõppes ning Eesti ühiskonna väärtuste ja tavade mõistmisel ja järgimisel. Samuti pööratakse tähelepanu noorte sotsiaalsele ja emotsionaalsele toimetulekule, et toetada Eestis sujuvat kohanemist.

3. Õppekava pädevused

- (1) Valikuaasta õppekava õpiväljundid lähtuvad põhikooli riikliku õppekava alusväärtustest, üld- ja valdkonnapädevustest ning Eesti kvalifikatsiooniraamistiku võtmepädevustest ja kompetentsidest teisel kvalifikatsioonitasemel. Õpe on paindlik ja kohandatav, toetades õpilaste individuaalset arengut ja vajadusi.
- (2) Alusväärtustena on olulised:
 - 1) üldinimlikud väärtused: ausus, hoolivus, õiglus, lugupidamine enda ja teiste vastu;
 - 2) ühiskondlikud väärtused: vabadus, demokraatia, kultuuriline mitmekesisus, sallivus, vastutustundlikkus ja keskkonna jätkusuutlikkus
- (3) Valdkonnapädevused kujunevad ainevaldkondade ja teiste õppeainete lõiminguks, mis arendavad õpilaste oskusi ja teadmisi erinevates aine- ja eluvaldkondades.
- (4) Üldpädevused toetavad õpilase sotsiaalse ja emotsionaalse heaolu saavutamist ning valmidust elukestvalt õppida:

- 1) enesemääratluspädevus on suutlikkus mõista ja hinnata iseennast, mõtestada oma tegevusi ja käitumist ühiskonnas, kujundada end isiksusena;
- 2) õpipädevus on suutlikkus juhtida oma õpitegevust tõhusaid õpistrateegiaid ning sobivat õpistiili kasutades;
- 3) sotsiaalne pädevus on suutlikkus teha koostööd ja osaleda meeskonnatöös, panustada ühiste eesmärkide saavutamisse ning olla kohanemisvõimeline ja paindlik muutustega toimetulekuks;
- 4) suhtluspädevus on suutlikkus suhelda erinevates situatsioonides ning teemadel suulises ja kirjalikus vormis ning väljendada end selgelt ja asjakohaselt eesti keeles, oma emakeeles ning inglise keeles;
- 5) kultuuri- ja väärtuspädevus on suutlikkus mõista ja väärtustada Eesti ja teiste rahvaste traditsioone ja kultuuripärandit;
- 6) matemaatika ja loodusainete pädevus on suutlikkus kasutada matemaatika ja loodusteaduste teadmisi igapäevaelus, tugineda faktidele ja tõenditele ning mõista nende teadmiste ja oskuste mõju isiklikus arengus ja ühiskonnas;
- 7) ettevõtlikkuspädevus on suutlikkus tegutseda algatusvõimeliselt ja loovalt, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades ning seada eesmärgid, koostada plaane, neid tutvustada ja ellu viia;
- 8) digipädevus on suutlikkus kasutada digitehnoloogiat jm tehnoloogilisi vahendeid, leida vajalikku infot ning kaitsta oma privaatsust andmeid ja identiteeti

4. Õppekava struktuur ja maht

- (1) Õppekava sisu koosneb põhiõpingutest ja valikõpingutest.
- (2) Põhiõpingud keskenduvad keeleoskuse, õpipädevuse, karjääri planeerimise, õppimisvõimaluste leidmise ja tööeluga seotud võtmepädevuste ning sotsiaalsete oskuste arendamisele. Põhiõpingud moodustavad 60% õppekava kogumahust, milles sisaldub õpilase individuaalne nõustamine ja toetamine.
- (3) Valikõpingud toetavad noorte huvide arendamist ning põhikooli ainealaste teadmiste ja oskuste täiendamist, et tagada valmisolek edasisteks õpinguteks. Valikõpingud moodustavad 40% õppekava kogumahust.
- (4) Õppekava sisu:

PÕHIÕPINGUD				
Õppe sisu:				
<i>jrk</i>	<i>aine</i>	<i>tundide maht</i>	<i>Sh indiv</i>	<i>eesmärgid ja õpiväljundid</i>
1.	Individuaalne areng ja õpitee	70	*	õpilane kirjeldab oma huvisid, väärtusi, teadmisi ja oskusi, kogemusi ja isikuomadusi ning osaleb isiklike õpieesmärkide seadmisel ja arengu tagasisidestamise protsessis

2.	Motivatsioon ja õpioskused	35		õpilane hindab oma õpioskusi ja õpimotivatsiooni ning kasutab neid edasiõppimise ja karjäärivalikute tegemisel
3.	Sotsiaal-emotsionaalsed oskused ja tervislik eluviis	70		õpilane mõistab oma emotsioone ja nende mõju ning kogeb, kuidas liikumine toetab meeleolu ja keskendumisvõimet, arendab suhtlemis- ja koostööoskusi paaris- ja rühmategevustes, kus on oluline vastastikune toetus ja kaaslastega arvestamine ning kujundab arusaama tervislikust eluviisist, tehes teadlikke valikuid oma heaolu ja tervise toetamiseks
4.	Karjääri planeerimine	70	*	õpilane mõistab juhendamise toel oma isikliku karjääri tähendust kui pidevat otsuste tegemise protsessi, seab eesmärgid ja kujundab oma edasiõppimise- ja karjääriplaani
5.	Eesti keel teise keelena	175		õpilane arendab oma suhtluspädevust ja eesti keele oskust, et toime tulla igapäevastes olukordades ning väljendada end selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui kirjalikult
6.	Inglise keel	105		õpilane arendab oma suhtluspädevust ja inglise keele oskust, et toime tulla igapäevastes olukordades ning väljendada end selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui kirjalikult
7.	Matemaatika	105		õpilane lahendab matemaatilisi ülesandeid, arendab loogilist mõtlemist ja probleemide lahendamise oskusi, mis on vajalikud edukaks õppimiseks ja edasiseks eluks
8.	Digipädevus	40		õpilane kasutab eesmärgipäraselt digitehnoloogiat ja tehnoloogilisi vahendeid, sh infoallikaid ning kaitseb oma privaatsust andmeid ja identiteeti

VALIKÕPINGUD

Õppe sisu:

<i>jrk</i>	<i>aine</i>	<i>tundide maht</i>	<i>sh indiv</i>	<i>eesmärgid ja õpiväljundid</i>
1.	Ühiskond ja mina	70		õpilane tutvub Eesti ühiskonna põhiväärtuste, sotsiaalsete normide ja tavade ning oskab igapäevaelu tegevustes hakkama saada

2.	Loodusteadused argipäevas	70	õpilane arendab praktilisi oskusi uurides loodusnähtusi ja tehes lihtsamaid katseid, toetamaks edasist haridusteed loodusteaduste ja tehniliste erialade valdkondades
3.	Eesti kultuur	70	õpilane omandab baasteadmised eesti kultuurist ja traditsioonidest ning tutvub eesti kultuurieluga
4.	Eesti keele vestlusklubi	70	õpilane arendab oskust eesti keeles igapäevastel teemadel vestelda ning oma mõtteid väljendada, arendada ja kokku võtta
5.	<i>Film Fan</i>	70	õpilane kasutab nippe inglise keele oskuse arendamiseks igapäevase elu osana kuulates muusikat, vaadates filme, lugedes ja suheldes inglise keeles
6.	Projekti juhtimine	35	õpilane arendab oma oskust töötada meeskonnas ja viia ellu positiivset mõju loov projekti plaan-kogukonnaprojekt
7.	Maalimine	70	õpilane arendab oma joonistamis- ja maalimisoskust ja loob tasakaalustatud kompositsioone, samal ajal end loovalt väljendades
8.	Keraamika	45	õpilane arendab loovust, käelisi oskusi ja keskendumisvõimet, õpib väljendama oma ideid ning kogema loometööst rahulolu
9.	Tänavakunst	35	õpilane tutvub, kuidas tänavakunst rikastab linnaruumi ja arutleb selle tähenduse ja arengu üle
10.	Disaini ABC	70	õpilane tutvub disaini ajaloolise arengu ja tähtsamate suundadega, külastab disainimuuseumi ja loovisikute ateljeesid
11.	Foto + lugu	35	õpilane saab arendada oma eneseväljendust ja loovust ning avastada läbi fotograafia valguse, värvi, mustri ja vormi mõju
12.	Graafiline disain	70	õpilane arendab oma stiili ja loomingulisi ideid, luues plakateid ja postreid, mis aitavad tal kujundada oma visuaalset identiteeti
13.	Mood: kavandist tooteni	70	õpilane tutvub moe joonistamise ja kavandamisega, kestlike materjalidega ning loob oma kollektsiooni joonistuste või kollaažina või valmistab ühe valmistoote

14.	Muusikažanrid ja improvisatsioon	70		õpilane saab ülevaate erinevatest muusikažanritest, katsetab loo komponeerimist ja teksti loomist, arendab improvisatsioonioskust ning harjub enesekindlalt esinema väiksemale publikule
15.	Loov muusika ja kõlapillid	70		õpilane mängib kõlapille ja osaleb ansamblimängus, arendab loovust ja eneseväljendust muusikas, teeb meeskonnatööd ja arvestab kaaslastega ning analüüsib koos teistega grupi sooritust
16.	Jooga ja <i>mindfulness</i>	70		õpilane oskab märgata ja maandada igapäevast stressi läbi jooga ja <i>mindfulnessi</i> harjutuste
17.	Liikumine = tugev mina	70		õpilane oskab teha harjutusi, mis arendavad vastupidavust, jõudu ja liikuvust ning tegevusele eelnevaid ja järgnevaid soojendus- ja lõdvestusharjutusi
18.	Pallimängud	70		õpilane arendab füüsilist vormi läbi pallimängude ja lihastreeningu ning kehalist vastupidavust, meeskonnatöö-, ja liikumisoskusi
19.	Tantsuline liikumine	70		õpilane arendab tantsulise liikumise oskusi koos kehalise treeningu ja loovuse väljendamisega
20.	Seksuaalkasvatus	35		õpilane teadvustab oma seksuaalkäitumist, teab riske, oskab neid ennetada ning suhtub oma tervisesse ja seksuaalsusesse vastutustundlikult
21.	Esmaabi	35		õpilane mõistab, et õnnetused võivad juhtuda kõikjal ning omandab läbi praktiliste tegevuste põhiteadmised ja oskused päästa kannatanu elu õnnetusjuhtumite ja eluohtlike haigusseisundite korral
22.	Programmeerimine	35		õpilane arendab oma programmeerimise oskusi Pythonis lihtsate programmide koostamisel, mis annab praktilisi teadmisi ja loob seoseid igapäevaelu ja kunsti kontekstis
23.	Tehnoloogia ja remondi ABC	35		õpilane arendab käelisi ja tehnilisi oskusi, tööohutuse ja vastutustundliku tegutsemise oskusi nii individuaalses kui meeskonnatöös ning tööprotsessi planeerimist, materjalide ja tööriistade

					õiget kasutamist, lihtsamaid puidutöid, viimistlustehnikaid ning väiksemahuliste remonditööde läbiviimist
--	--	--	--	--	---

5. Tunnijaotusplaan

Tunnijaotusplaan 2025/2026

Õppeainete nädalatundide jaotus	V1	V2	V3	V4
PÕHIÕPINGUD				
Individuaalne areng ja õpitee	2*	2*	2*	2*
Motivatsioon ja õpioskused	1*	1*	1*	1*
Sotsiaal-emosionaalsed oskused ja tervislik eluviis	2	2	2	2
Karjääri planeerimine	2*	2*	2*	2*
Eesti keel teise keelena	5	5	5	5
Inglise keel	3	3	3	3
Matemaatika	3	3	3	3
Digipädevus	-/2	-/2	2/-	2/-
VALIKÕPINGUD				
Ühiskond ja mina	2	2		
Loodusteadused argipäevas		2		2
Eesti kultuur		2		2
Eesti keele vestluskubi	2		2	
Film Fan				
Projekti juhtimine				
Maalimine	2	2	2	2
Tänavakunst				
Disaini ABC			2	2
Foto + lugu				2/2
Keraamika	3/-	3/-	-/3	-/3
Graafiline disain				
Mood: kavandist tooteni				
Muusikažanrid ja improvisatsioon	2		2	
Loov muusika ja kõlapillid	2	2	2	2
Jooja ja mindfulness				
Liikumine = tugev mina	2	2	2	2
Pallimängud				
Tantsuline liikumine				
Seksuaalkasvatus				
Esmaabi				
Programmeerimine				
Tehnoloogia ja remondi ABC				2/2

* kombineeritud õpe rühmas ja individuaalselt või õppekäikudena

6. Õppekorraldus

- (1) 2025/2026. õppeaastal viib Vabaduse Kool läbi valikuaasta pilootprojekti. Valikuaastal avatakse neli õppegruppi, igas kuni 15 õpilast. Kokku saab õppima asuda kuni 60 noort.
- (2) Õppima võetakse põhikooli lõpetanud uussissiserändajatest noori, kes ei ole veel leidnud sobivat edasiõppimise võimalust.

- (3) Kandidaatide sobivust valikuaastaks hinnatakse vestluse põhjal. Hindamisel võetakse arvesse õpilase motivatsiooni, eesti keele omandamise tahet, käitumist ja hoiakuid ning toetuse vajadust.
- (4) Õppekava õppekeel on eesti keel. Õpe toimub hilise keelekümblusmetoodika järgi vähemalt 60% ulatuses eesti keeles ja kuni 40% ulatuses õpilase emakeeles. Eesti keeles õpetatavaid õppeaineid õpetatakse lõimitud aine- ja keeleõpet ehk LAK-õpet rakendades, mille käigus õpitakse samaaegselt nii ainet kui keelt.
- (5) Õppeaasta algab 1. septembril ja õppeaastas on kokku 35 õppenädalat ning 175 koolipäeva, mis on jaotatud õppeperioodideks ning koolivaheaegadeks. Õppeaastas on viis õppeperioodi ja viis koolivaheaega.
- (6) Õppenädal koosneb viiest õppepäevast. Õppepäev koosneb ainetundidest, mille arv ja järjekord on sätestatud tunniplaaniga. Ainetund vaheldub vahetunniga.
- (7) Õppekoormus on kuni 32 tundi õppenädalas.
- (8) Õppetunni arvestuslik pikkus on 45 minutit, millest 40 minutit toimub ainetunnis ja 5 minutit kasutatakse juhendatud iseseisvaks tööks, refleksiooniks või planeerimisoskuste arendamiseks (ühe nädalatunni kohta 175 minutit õppeaastas). Juhendatud iseseisev töö on õppeprotsessi teadlik osa, mis toetab õpilase õpioskuste, motivatsiooni ja enesejuhtimise arengut ning valmistab teda ette edasisteks õpinguteks ja elukestvaks õppeks. Iseseisev juhendatud õppimine toimub aineõpetaja juhendamisel, lähtudes aine spetsiifikast. Selleks võivad olla näiteks esitlus või kokkuvõte, lühiuurimus, sõnade õppimine keeleõppes, kirjanduse lugemine, info otsimine, iseseisev ülesannete lahendamine, projektitöö, õppekäik või vaatlus. Refleksiooni ja planeerimisoskuste arendamiseks kasutatakse lühikesi eneseanalüüsi ülesandeid (näiteks mida ma tunnis õppisin, millist abi ma vajan vm) ning planeerimisülesandeid (näiteks edasiste tegevuste kavandamine, ajakava koostamine vm). Õppetundide pikkused tunniplaanis on paaristundidena 80 min või üksiktunnina 40 min.
- (9) Õpe on korraldatud mitmel viisil: õppeainet õpitakse kogu õppeaasta vältel või teatud perioodil õppeaastas, samuti võib õpet läbi viia keskendudes teatud teemadele, eristamata tavapäraseid ainetunde. Õppetunnid võivad toimuda nii koolis kui väljaspool kooli projektõppe, iseseisva õppe, ekskursiooni või õppekäiguna või virtuaalses keskkonnas.
- (10) Õppe korraldamisesse on kaasatud partnerorganisatsioonid, näiteks Eesti Töötukassa, piirkonna koolid, kutseõppeasutused ja ettevõtted.
- (11) Õpilase ja kooli vahelisel kokkuleppel võib kool arvestada õppekava välist õppimist või tegevust, sealhulgas õpinguid mõnes teises koolis, koolis õpetatava aine osana, kui see võimaldab õpilasel saavutada määratud õpitulemused.

7. Õpilase arengu hindamine ja toetamine

- (1) Õpilase arengut toetab kooli õpikeskkond ja õppemeetodid, mis loovad soodsad tingimused õppimiseks, et õpilane saaks end tunda turvaliselt ja kaasatuna ning areneda iseseisvaks ja aktiivseks õppijaks.

- (2) Õppe läbiviimisel kaasatakse õpilane eesmärkide seadmisel, edasijõudmise hindamisel ja õpilase arengu pidevasse tagasisideandamisse, et tõsta õppija vastutust oma õppimise ja otsuste eest.
- (3) Õpilase hindamise ja tagasisideandamise eesmärk on motiveerida ja juhendada õpilast sihipäraselt teadmisi ja oskusi omandama, arvestades tema individuaalseid vajadusi ja arengut.
- (4) Valikuaasta õppe hindamine on mitteametlik. Edukalt sooritatud ülesandeid hinnatakse sõnaliselt „arvestatud“, tegemata või negatiivse tulemusega ülesandeid hinnatakse sõnaliselt „mitteametlikult“.
- (5) Õpilase vajadustest lähtuvalt on õpilase toetamiseks tagatud individuaalne juhendamine ja nõustamine ning tugispetsialistide teenused.

8. Õpingute lõpetamine

- (1) Valikuaasta õppekava loetakse lõpetatuks pärast õppekavas kirjeldatud õpiväljundite saavutamist.
- (2) Õppekava täitnud õpilasele väljastatakse kooli valikuaasta õppe tunnistus.